

Selvitys ikäihmisten palveluprosessien ajankohtaisesta tilanteesta

Kuntoutusjohtaja Mikko Tapio Korhonen
Vanhuspalvelujen tukipalvelut

Perusteena annettavalle selvitykselle on perusturva ja terveyslautakunnalle osoitettu Selvitys/ Epäkohtailmoitus ISAVI/3036/2021 koskien Kuopion kaupungin resursoinnin riittävyttä Ikäihmisten kotihoidossa Liite 1. Tämän lisäksi ammattijärjestöt SUPER ja TEHY ovat osoittaneet huolensa kotihoidon tilanteesta Kuopion kaupungissa Liite 2.

Keskeisenä huolena ISAVI/3036/2021 epäkohtailmoituksessa esitettiin Kuopion kaupungin kotihoidon kyvyttömyys ottaa vastaa sairaalasta kotiutuvia uusia ja entisiä asukkaita, mikä johtaa sairaalahoidon epätarkoituksenmukaiseen pitenemiseen. Ammattijärjestöjen keskeisenä huolena olivat arjen työkuorma, työvoiman riittävyys, työnantajan vetovoimaisuus ja rekrytointiongelmien.

Ikäihmisten palvelukokonaisuudessa on kolme keskeistä palveluprosessia, jotka ovat riippuvaisia toisistaan ja vaikuttavat toistensa palvelukykyyn: kotihoito, palveluohjaus ja sairaalahoido. Näin ollen ilmiö on syytä nähdä yhden kehitettävän prosessin lisäksi myös yhteisenä koko toimialaa koskevänä haasteena ja kehittämiskohteena.

Kotihoidon tilanteeseen ja kyvykkyyteen hoitaa perustehtävänsä vaikuttaa keskeisesti ao. palvelun lisääntynyt kysyntä. Tarkasteltaessa kotihoidon asiakastuntien kehitystä viimeisen vuoden aikana, voidaan todeta niiden lisääntyneen 2477 tunnilla kuukaudessa, mikä tarkoittaa 28 henkilötyövuoden lisätarvetta. Samalla kun henkilökunnan tarve on kasvanut, sijaisten ja osin myös vakituisen henkilökunnan saatavuus kotihoidon tehtäviin on heikentynyt aiheuttaen resurssivajetta.

Kun työvuorot suunnitellaan täyteen ja henkilökunnan saatavuuteen liittyvät ongelmat estävät kapasiteetin kasvattamisen, joudutaan tilanteeseen, jossa kaikkia asiakkuuksia ei voida ottaa kotihoitoon viipymättä. Todettakoon vielä, että myös yksityinen puoli kärsii työvoimavajeesta eikä heilläkään ole kyvykkyyttä ottaa lisää asiakkuuksia. Eli tiivistetysti kyse on saatavilla olevan työvoiman vajeesta eikä kaupungin tietoisesta toimimisesta.

Osaltaan syntyneeseen tilanteeseen vaikuttaa myös asumisen hoitajamitoituksen nosto ja alan vetovoiman heikkeneminen viime vuosien kansallisen keskustelun seurauksena. Ikääntymisen kehityksen mukanaan tuoma tarve henkilökunnasta on kasvava myös asumispalveluiden puolella. Tulevina vuosina on tarve perustaa uusia yksiköitä niin yksityiselle kuin julkiselle puolelle. Uudet asumisen yksiköt kilpailevat kotihoidon kanssa samasta niukasta työvoimasta. Edelleen on syytä todeta, että ongelma on kansallinen, eli ei pelkästään Kuopiota koskeva.

Tilannetta on pyritty ennakoimaan ja seuraavassa on lueteltu tilanteen helpottamiseksi tehtyjä toimenpiteitä:

- rekrytoinnin parantamiseksi toiminnassa on ollut jo yli vuoden ajan monialaisia kehittämistyöryhmiä
- rekrytointiprosesseja on kehitetty ja on perustettu erillinen perusturvan ja terveydenhuollon resurssiyksikkö
- ohjausta ja neuvontaa on vahvistettu, Tarjoomo-osuuskunta on synnytetty vahvistamaan ikäihmisten palvelutarjontaa
- oppisopimuskoulutus on käynnistetty
- kotihoidon virtuaalikäyntien skaalaus ylöspäin
- lääkerobottihankinnan toimeenpano käynnistetty
- käytettävissä olevan työvoiman hyödyntäminen korotettujen korvausten avulla juhlapyhinä

Tulevia tai käynnissä olevia toimenpiteitä:

- ikäihmisten varhaiskuntoutuksen uudet toimintamallit ja organisoituminen
- asiakastyön tarpeenmukaisen kohdistumisen varmistaminen
- rekrytointiprosessien edelleen kehittäminen (ulkoinen arviointi)
- selvitys mahdollisuudesta tuoda työvoimaa ulkomailta
- lääkeannostelupumppujen käyttö kotisairaalaissa
- ostopalvelujen kilpailutus mukana vuokratyövoiman käyttö (valmis syksy 2021)

- nyt päätettävänä oleva Puijonlaakson laitoshoidon yksikön jatko aika

Vaikeutuneesta hoitajien saatavuuteen liittyvästä palvelutuotannon haasteesta on jo aiemmin informoitu järjestämisvastuista lautakuntaa ja vanhusneuvostoa.

Vastauksena ISAVI/3036/2021 epäkohtailmoitukseen ja ammattijärjestöjen huoleen toteamme, että tilanne on tunnistettu ja epäkohdan poistamiseksi on jo tehty lukuisia eri toimenpiteitä, myös kesken olevat toimenpidekokonaisuudet on syytä saattaa loppuun. Se missä määrin kaupungin toimet ovat riittävät ja missä määrin asian kuntoon saattamiseen tarvitaan kansallisia avauksia jää nähtäväksi.

Suuret ikäluokat eivät vielä ole hoivan tarpeessa, minkä vuoksi voidaan ennakoida tulevaisuudessa tilanteen edelleen hankaloituvan. Koska kyse on kansallisesta ongelmasta, toivotaan tämän vastauksen vievän aluehallintoviranomaisen kautta viestiä myös ministeriötasolle. Tuleva tilanne tulee edellyttämään kotihoidon palvelutuotteen edelleen kehittämistä ja uudelleen muotoilua. Yhtenä käytännön osaratkaisuna helpottamaan tulevien vuosien ja tilannetta näkisimme mielellämme avauksia esim. hoiva-avustajien käytössä osana kotihoidon palvelutuotantoa.

Näkymää kesän tilanteeseen ja siihen liittyviä ratkaisuehdotuksia käydään kokouksessa läpi kotihoidon päällikön johdolla ja esittelemänä.

Vaikutusten arviointi

Esitys

Kuntoutusjohtaja Mikko Tapio Korhonen:

Perusturva- ja terveyslautakunta päättää antaa edellä kuvatun toimenpideohjelman vastauksena ISAVI/3036/2021 epäkohtailmoitukseen ja ammattijärjestöjen kirjeeseen.

Liitteet

2 Selvityspyyntö Kuopion kotihoito21042021

- 3 4087-2021-3 Tehy ry_n ja Super ry_n hallitusten jättämä huoli-ilmoitus
1011121_2_0.pdf

Valmistelija

Tuija Jääskeläinen

puh. +358 44 718 6701

Kaija Kokkonen

puh. +358 44 718 6407

Hanna Jokinen

puh. +358 44 718 3303

Mikko Tapio Korhonen

puh. +358 44 718 6200

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Saarinen

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy kuntoutusjohtajan esityksen.

Päätös

Merkittiin, että tämä asia käsiteltiin esityslistan kolmantena asiana.

Lisäksi merkittiin, että kotihoidon päällikkö Kaija Kokkonen oli läsnä tämän asian käsittelyn ja päätöksen teon ajan klo 15.09 – 15.46.

Lisäksi merkittiin, että jäsen Esa Pitkänen saapui kokoukseen klo 15.19 tämän asian käsittelyn aikana.

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti apulaiskaupunginjohtajan ehdotuksen.